

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser af 9. maj og 13. juni 2022

Faktum kort

- Forurening med asbest
- Brand i nr. 24 natten mellem den 7. og 8. november 2019
- Asbestholdigt tag
- Brand forårsagede spredning af asbestholdigt materiale og fragmenter på nr. 24 og på flere omkringliggende ejendomme – alt ca. 8.500 m²
- Opsamling og oprensning af asbestrester blev igangsat med det samme af forsikringssselskaberne.
- Forsøg på frivillig aftale – går i vasken – Roskilde Kommune henviser til Miljøbeskyttelseslovens § 69, jf. 19.
- Roskilde Kommune meddelte påbud den 28. november 2019 med henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43 til ejeren af nr. 24 og en række ejere naboejendommene, herunder ejeren af nr. 22. Beslutter, at klage ikke har opsættende virkning.

Hjemmelsgrundlag

- Miljøbeskyttelseslovens § 43
 - Enhver, der frembringer, opbevarer, sorterer eller håndterer affald, er ansvarlig for, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
- Miljøbeskyttelseslovens § 46
 - Myndighederne kan meddele påbud eller forbud med henblik på at forebygge og sikre, at affald opbevares og håndteres på forsvarlig måde

Hvad har Roskilde Kommune påbudt?

Assendløsevej 24

- Der skal foretages en afskrabning og fjernelse af størstedelen af det øverste jordlag, idet forureningen vurderes ikke at kunne fjernes tilstrækkeligt ved andre metoder. Der skal afskrabes minimum et 5 cm tykt lag. Området matr.nr. 22d, der er delvist afskrabet, skal skrubes igen, idet den udførte skrabning er foretaget usystematisk, og jord fra ikke afskrabede områder og afskrabede områder er blevet blandet sammen.
- Der findes en flisebelagt terrasse bag huset (sydvestlige hjørne af huset). Såfremt det af sikkerhedsmæssige grunde er forsvarligt (mulig sammenstyrtningsfare) at færdes i dette område, skal der fjernes asbeststykker m.m. herfra, og stenbelægningen skal fjernes og bortskaffes som asbestaffald. Efter fjernelse af belægningen skal der afskrabes omkring 5 cm af grusunderlaget.

Hvad har Roskilde Kommune påbudt?

Assendløsevej 24

- Tage på de ikke-nedbrændte bygninger på ejendommen skal renses. Tagene skal holdes befugtede, indtil rensning er gennemført. Vand anvendt ved rensningen skal ledes gennem godkendt filter inden udledning. Afrenset materiale skal opsamles og bortskaffes som asbestaffald.
- Det afskrabede materiale opbevares under forsvarlig tildækning i befugtet tilstand.
- Transport og håndtering skal ske i befugtet tilstand, og under transport skal materialet være forsvarligt og tæt tildækket.
- Det afskrabede materiale er farligt affald, og skal anmeldes til Roskilde Kommune. Materialet bortskaffes efter anvisning fra Roskilde Kommune.
- Generelt skal arbejdet udføres så hurtigt som muligt, og indtil der er afrenset overalt, skal overflader, græsområder m.v. - til stadighed holdes befugtede.

Hvad har Roskilde Kommune påbudt?

Assendløsevej 24

- Alle løse bygningsdele og materialer fra den brændte bygning skal anmeldes som asbestaffald til Roskilde Kommune, som vil anvise dette. Herefter skal det hurtigst muligt transporteres til det anviste modtageanlæg under iagttagelse af forholdsreglerne i punkt 5. Jorden og evt. grus mv. under bygningsdele og materialer skal afgraves, jævnfør punkt 1. Tilbageværende mure, fundamenter mm. skal støvsuges for at forhindre spredning af asbest til omgivelserne. De tilbageværende bygningsdele vil dog fortsat blive betragtet som asbestholdigt affald. Fundament, som ikke har haft kontakt til asbestforureningen, kan efter kommunens konkrete afgørelse betragtes som genanvendeligt affald.
- Der skal fremsendes en plan for nedrivning af resten af bygningen, og hvordan dette kan ske uden spredning af asbest i omgivelserne.

Hvad har Roskilde Kommune påbudt?

Assendløsevej 22

- Der skal foretages en afskrabning og fjernelse af en del af det øverste jordlag, idet forureningen vurderes ikke at kunne fjernes tilstrækkeligt ved andre metoder. Der skal afskrabes minimum et 5 cm tykt lag. Det øverste lag i plantekasser afskrabes ligeledes, og stensætninger og lignende renses.
- De med lyseblåt markerede områder på det vedhæftede kort renses ved støvsugning. Større stykker tagmateriale opsamles.
- Tage, herunder også taget på carporten, og tagrender skal afrensnes, rens vand og afrenset materiale skal opsamles og bortskaffes som asbestaffald.
- Terrassen, der ligger i den sydøstlige ende af huset, skal renses ved støvsugning, så alle fuger mellem stenene renses i bund. Hvis der ikke kan opnås tilstrækkelig rensning på denne måde, skal den tages helt eller delvist ned og underlaget renses.
- Sålbænke, eventuelle havemøbler m.v. renses.
- Generelt skal arbejdet udføres så hurtigt som muligt, og indtil der er afrenset overalt, skal overflader, græsområder m.v. - til stadighed holdes befugtede.

Hovedpunkter i afgørelserne 1

Betingelserne for at udstede påbud om oprensning af asbestrester opblandet i jord

- Hvis asbestrester er opblandet med jord/ikke kan adskilles fra jorden, så skal oprensning af asbestholdig jord behandles efter jordforureningslovens §§ 40 og 41.
- Den konstaterede forurening med asbeststøv og asbestholdige fragmenter spredt på og i det øverste jordlag har karakter af en forurening af jord.
- Grundejeren kan ikke anses for forurener efter jordforureningslovens 41, da nævnet ikke finder det godtgjort, at grundejer har udvist uforsvarlig adfærd, hvilket er en forudsætning for at udstede påbud til private.
- Nævnet finder derfor, at Roskilde Kommunes afgørelse af 28. november 2019 lider af en væsentlig retlig mangel.
- *I forhold til **forurening af jord med asbest**, så har afgørelsen den konsekvens, at der ikke vil kunne udstedes påbud om fjernelse af forurening med asbestpåvirket jord, medmindre den private grundejer har handlet culpøst. Dette vil gælde ikke alene ved brand, men også ved asbestskader på jord som følge af fx stormskader.*

Hovedpunkter i afgørelserne 2

Betingelserne for at meddele påbud om af kræve andet asbestpåvirket affald end jord fjernet

Flertallet 4 ud af 5

- Der kan ikke med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 46 udstedes påbud om fjernelse af andet asbestholdigt affald fra ejendommen, dvs. alt andet asbestpåvirket affald end jord.
- Det kan ikke med tilstrækkelig sikkerhed udledes, af miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. §43, at en grundejer på objektivet grundlag skulle være pligtig at fjerne asbestholdigt affald.
- Grundejers handlepligt skal i almindelighed vurderes ud fra dansk rets almindelige ansvarsnorm, som er culpa.
- En grundejer på det pågældende område kan ikke uden særlig lovhjemmel blive ansvarlig på objektivet grundlag.
- Forureningen er opstået som følge af en brand, og at det ikke er godtgjort, at grundejer har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med branden.
- Der ikke i dag er uenighed om, at påbuddet er efterlevet.
- Nævnets flertal finder, at Roskilde Kommunes afgørelse af 28. november 2019 lider af en væsentlig mangel.

Hovedpunkter i afgørelserne 3

Betingelserne for at meddele påbud om af kræve andet asbestpåvirket affald end jord fjernet

Mindretallet

- Der er hjemmel til at udstede påbud til klager om fjernelse af asbestholdigt affald, uanset at der ikke indgår oplysninger i sagen, som godtgør, at klager har udvist uforsvarlig adfærd, samt at der er enighed om, at påbuddet i dag er efterlevet.
- Det som udgangspunkt er den til enhver tid værende ejer, der er ansvarlig for håndtering og bortskaffelse af affaldet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 43, der efter sin ordlyd henviser til "enhver", der opbevarer affald.
- Der ikke ud fra ordlyden af og forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 46 er belæg for at antage, at bestemmelsen kun kan anvendes, hvis der foreligger uforsvarlig adfærd.

- 0 -

- *I forhold til **andet asbestpåvirket affald end jord**, så indebærer nævnets afgørelse ganske kort, at der ikke kan meddeles påbud om fjernelse af denne type affald, medmindre at grundejer har handlet culpøst. Dette gælder i hvert fald, når der er tale om en privat grundejer, men ved en umiddelbar læsning også erhvervsdrivende grundejere.*

Hovedpunkter i afgørelserne 4

Hvad tager nævnet ikke stilling til?

- Lovligheden af de frivillige aftaler – det almindelige kommunale tilsyn, dvs. Ankestyrelsen
- Spørgsmålet om, hvornår ”noget” er affald, herunder farligt affald – kan ikke påklages
- Spørgsmålet om proportionalitet
- Spørgsmålet om opsættende virkning

Konsekvenser?

- I *den almindelige forvaltningsretlige litteratur* er det med støtte i retspraksis for områder uden for miljøretten antaget, at myndighederne ikke er erstatningsansvarlige for fejl, medmindre fejlen skyldes
 - Forsømmelse
 - Bevidst tilsidesættelse af undersøgelser eller lignende, som myndighederne burde have gennemført.
- Efter den generelle retspraksis skulle miljømyndighederne ikke være ansvarlige for ugyldige påbud, hvis myndigheden ikke kunne bebrejdes den forkerte lovfortolkning

Konsekvenser?

- I UfR 1991.674H (Rockwool dommen) og UfR 1998.549H (Aalborg Kommune) bestred de påbudsstedende kommuner, at det kunne bebrejdes kommunen, at kommunen havde udstedt et ugyldigt påbud.
- Kommunerne henviste bl.a. til, at alle og navnlig Miljøstyrelsen havde ment, at påbud gyldigt kunne udstedes. Derfor mente kommunerne, at de ikke var erstatningsansvarlige og skulle betale omkostningerne.
- Højesteret fandt, at hele risikoen for, om der var hjemmel, påhvilede den påbudsstedende myndighed, og dermed skulle kommunen refundere de omkostninger, der var en følge af det ugyldige påbud.

Roskilde Kommune vs. Miljø- og Fødevareklagenævnet

- Roskilde Kommune har stævnet Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Sagen begæret henvist til Østre Landsret
- Vi venter spændt på en afgørelse
- Afgørelserne også omtalt i MAD 2022.39 – Jacob Brandt.

Thank you